

15. 2. 2021

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Poplatky za odpady od roku 2021 - zjednodušení, nebo komplikace?

Poměrně narychlo v prosinci 2020 schválila Poslanecká sněmovna rozsáhlý balíček odpadové legislativy, který navzdory nesouhlasu Senátu nabyl účinnosti již k 1. lednu 2021. Kromě přijetí nového zákona o odpadech[1], došlo k přijetí i dalších právních předpisů. Významný dopad bude mít nepochybně novela zákona o místních poplatcích[2], který radikálně proměňuje dosavadní systémy vybírání poplatků za odpady od občanů a jiných osob, což si vyžádá změny v obecně závazných vyhláškách ve všech obcích, které mají v úmyslu od poplatníků tyto poplatky nadále vybírat.

Zákonodárci naštěstí do textu nové odpadové legislativy zahrnuli i přechodná ustanovení, díky kterým ještě obce mohou po celý rok 2021 postupovat dle „starého“ mechanismu na základě dříve vydaných obecně závazných vyhlášek, v průběhu roku 2021 by však měly učinit zásadní rozhodnutí, jakým směrem se zpoplatnění odpadů v obci vydá.

Dosavadní stav

Jak jsem již výše nastínil, ještě v roce 2021 mohou obce postupovat dle zrušené právní úpravy za předpokladu, že měly zavedeny některý z poplatků ještě před nabytím účinnosti balíčku odpadové legislativy. Nadále tak mohou vybírat místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů podle zákona o místních poplatcích[3], poplatek za komunální odpad podle zákona o odpadech[4], anebo úhradu na základě smlouvy v souladu rovněž se zákonem o odpadech.[5]

Dosavadní právní úprava byla do značné míry zmatečná, jelikož v zásadě bylo možné vybírat poplatek za stejnou „službu“ podle různých právních předpisů. I přes to však tyto poplatky vykazovaly značné rozdíly. Poplatek podle zákona o místních poplatcích definoval poplatníka jako fyzickou osobu, která je v obci přihlášená k pobytu, anebo jako fyzickou osobu, která má ve vlastnictví stavbu určenou k individuální rekreaci, byt nebo rodinný dům, ve kterých není přihlášená žádná fyzická osoba. Sazba poplatku pak byla zákonem pojímána jako dvousložková, kdy maximální sazba mohla činit až 1.000 Kč, přičemž poplatek byl tvořen z maximálně 250 Kč za poplatníka za kalendářní rok a z maximálně 750 Kč, což byla částka stanovená na základě skutečných nákladů obce předchozího kalendářního roku na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu. Obce taky byly povinny stanovit v obecně závazné vyhlášce rozúčtování nákladů na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu na osobu.

Poplatek za komunální odpad podle zákona o odpadech pak nerozlišoval to, zda je konkrétní fyzická osoba v obci přihlášená, či nikoliv, jelikož právní úprava zákona o odpadech vycházela z teze, že poplatníkem je každá osoba, při jejíž činnosti vzniká odpad. Plátcem pak byl vlastník nemovitosti, kde komunální odpad vzniká. Poplatek pak byl zpravidla stanovován na základě četnosti svozů a velikosti užívané nádoby na odpad.

Třetí a ne příliš užívanou možností byl výběr úhrady na základě smlouvy. Jelikož podle metodik ministerstev nebylo možné jednotlivé režimy poplatků, resp. úhrady na základě smlouvy kombinovat, vyžadoval tento režim uzavření smlouvy s každým potenciálním poplatníkem v obci, k uzavření

smlouvy však logicky nebylo možné nikoho nutit. Proto také v rámci nové právní úpravy dochází ke zrušení tohoto smluvního modelu, obce tak nadále mohou stanovovat poplatek v rámci obecně závazných vyhlášek. Stranou nadále samozřejmě zůstává možnost uzavření smlouvy s podnikajícími fyzickými a právníckými osobami, které se tak mohou na základě této smlouvy zapojit do obecního systému odpadového hospodářství.

Poplatky dle nové právní úpravy

Pomyslné zjednodušení lze spatřovat v tom, že dochází k začlenění obou poplatků za odpady, které obce mohou vybírat, do jednoho právního předpisu, kterým je zákon o místních poplatcích. Dochází však ke zrušení stávajícího poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, a od 1. ledna 2021 se v zákoně o místních poplatcích objevují dva „nové“ místní poplatky za odpady. Obce si opět mohou vybrat pouze jeden z nich.

Poplatek za obecní systém odpadového hospodářství^[6] je věrnou kopií právě zrušeného poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, avšak vykazuje oproti němu několik důležitých změn. Poplatníkem nadále zůstává fyzická osoba přihlášená v obci, nebo vlastník nemovité věci zahrnující byt, rodinný dům nebo stavbu pro rodinnou rekreaci, ve které není přihlášená žádná fyzická osoba a která je umístěna na území obce. Ve srovnání s dosavadní úpravou tak dochází k rozšíření osobní působnosti této právní normy na vlastníky jmenovaných nemovitostí, kteří jsou právníckými osobami.

Doplňují se i některé zákonné důvody osvobození od poplatkové povinnosti například na poplatníky, kteří jsou poplatníky poplatku za odkládání komunálního odpadu (druhého z možných poplatků) v jiné obci a má v této jiné obci bydliště. Bydlištěm je pak třeba rozumět faktický stav. Obcím zůstává možnost osvobodit jiné poplatníky nebo jim alespoň výši poplatku snížit tzv. úlevou.

Výše poplatku také doznala několika změn, kdy již není třeba rozlišovat dvě složky (paušální a dle skutečných nákladů), nýbrž postačí stanovit poplatek v jakékoliv výši, která nepřevyší 1 200 Kč. Úprava tohoto poplatku ve srovnání s poplatkem za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů tak nepochybně doznala zjednodušení nejen pro poplatníky ale i pro samotné obce.

Poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci je pak druhou ze zákonem nabízených variant, jak obce mohou zpoplatnit odkládání odpadů poplatníky na svém území. I tento poplatek vykazuje několik podobností se svým „předchůdcem“ – poplatkem za komunální odpad dle zrušeného zákona o odpadech. Subjektem poplatku, tedy poplatníkem, je totiž nadále fyzická osoba, která má v nemovité věci bydliště (dle faktického stavu), anebo vlastník nemovité věci, ve které nemá bydliště žádná fyzická osoba. Předmětem poplatku je pak odkládání směsného komunálního odpadu z jednotlivé nemovité věci zahrnující byt, rodinný dům nebo stavbu pro rodinnou rekreaci. Plátcem je pak vlastník nemovité věci, anebo společenství vlastníků jednotek, pokud pro dům vzniklo.

Pokud si obce zvolí tento místní poplatek, musejí učinit ještě důležité rozhodnutí, a to co bude základem tohoto poplatku. Zákon totiž dává na výběr jednu ze tří variant: hmotnost odpadu odloženého z nemovité věci, objem odpadu odloženého z nemovité věci, nebo kapacita soustředovacích prostředků pro nemovitou věc. Zjednodušeně řečeno lze poplatek vybírat buď na základě toho, kolik reálně poplatník odpadu vyprodukuje, anebo na základě toho, jak velkou kapacitu nádob si objedná (i v závislosti na počet svozů). První dvě z variant v sobě nepochybně obsahují významný motivační prvek k produkci co nejméně směsného komunálního odpadu, avšak nezbytným předpokladem pro jejich uplatnění je součinnost svozové společnosti, která bude evidovat hmotnost či objem vyváženého odpadu u každé jednotlivé nemovitosti.

Zákon opět stanovuje maximální sazbu poplatku, která činí 6 Kč za kg, pokud je základem hmotnost odpadu, anebo 1 Kč za litr, pokud je základem objem odpadu nebo kapacita soustředovacích prostředků.

Obce při rozhodování o tom, jaký poplatek a s jakým základem zvolí, musejí vzít v potaz i několik dalších proměnných. Splatnost poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci je totiž žádoucí nastavit až v následujícím kalendářním roce (především u poplatku na základě skutečně vyprodukovaného odpadu). Tato volba pak s sebou logicky přináší roční výpadek příjmů z těchto poplatků.

Zároveň je třeba upozornit, že dle aktuálního výkladu Ministerstva vnitra jsou obce v případě stanovení poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci se základem kapacity soustředovacích prostředků povinny sazbu poplatku stanovovat jako sazbu za jeden litr kapacity soustředovacích prostředků. To znamená, že přímo v rámci obecně závazné vyhlášky dle tohoto výkladu není možné uvést roční výši poplatku. Tento výklad je přinejmenším nešťastný, a to z několika důvodů.

Předně je třeba zdůraznit, že zákon jednoznačně nestanovuje, že sazba musí být stanovena ve formátu sazba za jeden litr kapacity (zákon v tomto formátu stanovuje jen maximální sazbu). Domnívám se však, že uvedení ročního poplatku například ve výši 1 000 Kč za 26 svozů nádoby o objemu 120 litrů zákonu vyhovuje a lze z ní jednoduše prostým dělením získat výši poplatku za 1 litr.^[7] Nicméně nebude-li ze strany dozorových orgánů učiněn ústupek, bude nezbytné při stanovení sazby poplatku uvést údaj ve formátu sazba poplatku za 1 litr. To s sebou jednoznačně přináší nesrozumitelnost pro adresáty. Málokdo z údaje sazby poplatku 0,32 Kč za 1 litr zjistí, kolik má ve skutečnosti obci za rok uhradit. Proto doporučuji v rámci příloh obecně závazných vyhlášek anebo jako samostatný dokument vyhotovit i přehled toho, kolik za jaké nádoby a jakou četnost svozů poplatníci či plátcí reálně obci zaplatí.

Kromě toho i u základu vycházejícího z kapacity soustředovacích prostředků vychází dozorové orgány z toho, že splatnost poplatku má být až následující kalendářní rok. To však u tohoto základu shledávám jako neopodstatněné a je dle mého názoru možné a souladné s právní úpravou nastavit splatnost poplatku na příslušný kalendářní rok (například do 31. března příslušného kalendářního roku). Pro tyto případy by však v rámci obecně závazné vyhlášky mělo být uvedeno, jakým způsobem se bude vypočítávat sazba poplatku u osoby, která v průběhu roku například „doobjedná“ další nádobu, nebo přestane být subjektem poplatku. Inspiraci lze nepochybně nalézt u úpravy poplatku za obecní systém odpadového hospodářství.

Určité zjednodušení tedy nová právní úprava poskytuje, ocenit lze i možnost zavedení poplatků dle množství reálně vyprodukovaného odpadu, což může bezesporu obcím napomoci při plnění cílů třídění stanovených od roku 2025. Jak tomu však obvykle bývá, nová právní úprava obsahuje i některé nedostatky, které, doufejme, praxe v budoucnu odstraní.

Mgr. Bc. Tomáš Auer,
specialista na odpadovou legislativu

[KVB advokátní kancelář s.r.o.](http://www.kvb.cz)

Teplého 2786
530 02 Pardubice

Tel.: +420 226 259 401
e-mail: pravnik@akkvb.cz

---

[1]
___ zákon č. [541/2020](#) Sb., o odpadech

[2]
___ zákon č. [565/1990](#) Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

[3]
___ § 10b zákona č. [565/1990](#) Sb., o místních poplatcích, ve znění do 31. 12. 2020

[4]
___ § 17a zákona č. [185/2001](#) Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění do 31. 12. 2020

[5]
___ § 17 odst. 6 zákona č. [185/2001](#) Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění do 31. 12. 2020

[6]
___ § 10e a násl. zákona č. [565/1990](#) Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

[7]
___ Objednaná kapacita na kalendářní rok by v takovém případě činili 3 120 litrů, sazba poplatku tedy činí 0,32 Kč za litr (s nezbytným zaokrouhlením).

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního](#)

rejstříku

- Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách
- Promlčení zápůjčky bez určení splatnosti v judikatuře Nejvyššího soudu
- Rozvod s mezinárodním prvkem a související otázky péče o děti a výživného
- Příkaz a příkaz na místě v přestupkovém řízení vedeném orgány inspekce práce
- Letiště a letecké stavby
- Problematické aspekty změn v úpravě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku
- Autonomní mobilita optikou české legislativy. Kdy se na silnicích dočkáme vozidel bez řidiče?
- Rodičovská odpovědnost po novele občanského zákoníku: Jak nové principy rovnosti, spolupráce a ochrany dítěte mění praxi soudů a rodin
- Lhůta a povinnosti při vyrozumění oznamovatele o výsledku posouzení oznámení